

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudcem Alešem Korejtkem ve věci

žalobce: P. S.
zastoupený Mgr. Šárkou Klodnerovou, advokátkou,
sídlem T. G. Masaryka 64/12, 56802 Svitavy,

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 8. 2023, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 14. 8. 2023, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku nahradit žalobci k rukám jeho zástupkyně Mgr. et Mgr. Šárky Klodnerové, advokátky, náklady řízení ve výši 5 319 Kč.

Odůvodnění:

1. Žalobce od roku 2011 pobíral invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně a pracoval na plný pracovní úvazek jako strojvedoucí [akceptováno při kontrolních lékařských prohlídkách (dále též „KLP“) v 7/2012, 7/2015 v 8/2018]. V srpnu 2022 žalobce požádal o změnu výše invalidního důchodu (na III. stupeň), v průběhu řízení však bylo zjištěno, že žalobce je invalidní „pouze“ v prvním stupni. Současně bylo přihlédnuto k tomu, že zdravotní stav žalobce je mnoho let stejný, dovoluje – při dodržení specifických podmínek – profesní aktivity v plném pracovním úvazku, není doložena progresa onemocnění, naopak je doložena adaptace žalobce (práce na plný pracovní úvazek v oboru bez nutnosti vystavení pracovní neschopnosti). Nebylo též doloženo jiné posudkově významné léčené onemocnění.
2. V únoru 2023 požádal žalobce znovu o zvýšení invalidního důchodu. Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení uvedeným ve výroku I tohoto rozsudku byly podle § 90 odst. 5 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“), zamítnuty námitky žalobce proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 24. 3. 2023, č. j. X, jímž Česká správa sociálního zabezpečení zamítla žádost žalobce o změnu výše invalidního důchodu pro nesplnění podmínek § 39 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o důchodovém pojištění“), neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Svitavy (dále též „OSSZ Svitavy“) ze dne 5. 4. 2023 i podle posudku České správy sociálního zabezpečení ze dne 13. 6. 2023 míra poklesu jeho pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu činí 40 %, přičemž posudkoví lékaři dospěli k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole XI (postižení trávicí soustavy), oddílu C (postižení tenkého střeva a kolorekta), položce 4b (idiopatické střevní záněty – středně těžké postižení) přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity, ve znění pozdějších předpisů (dále též „vyhláška č. 359/2009 Sb.“). Procentní míra poklesu pracovní schopnosti zvýšena (ve smyslu § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb.) nebyla (posudkoví lékaři stanovili míru poklesu pracovní schopnosti na horní hranici vyhláškou č. 359/2009 Sb. stanoveného rozmezí 30 – 40 %). Současně bylo přihlédnuto k tomu, že žalobce od přiznání invalidního důchodu nezměnil své pracovní zařazení, pracuje stále jako strojvedoucí na plný pracovní úvazek a pracovní neschopnost pro střevní poruchu (dominantní zdravotní postižení žalobce) nebyla v posledních 5 letech vystavena. Dále bylo zdůrazněno, že invalidní důchod není odškodněním za zdravotní postižení, ale kompenzací výdělku, kterého žalobce v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nemůže objektivně dosáhnout. Proto je při posuzování zdravotního stavu žalobce v řízení o žádosti o změnu výše invalidního důchodu rozhodné, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav umožňuje žalobci vykonávat výdělečnou činnost (a v jakém rozsahu) a zda tato činnost odpovídá předchozí kvalifikaci, zkušenostem a znalostem žalobce. Z faktu, že žalobce od přiznání invalidního důchodu nezměnil své pracovní zařazení a pracuje stále jako strojvedoucí na

plný pracovní úvazek, je dle posuzujících lékařů zřejmé, že předchozí posudky v roce 2015 a 2018 byly nadhodnocené, neboť nezohlednily dostatečně schopnost výdělečné činnosti.

3. Žalobce se včasnou žalobou domáhal soudního přezkumu rozhodnutí uvedeného ve výroku I tohoto rozsudku, přičemž namítal, že skutková zjištění žalované jsou nesprávná a žalobci měl být přiznán invalidní důchod pro invaliditu vyššího stupně. Žalobce sice nadále pracuje jako strojvedoucí, byl však nucen požádat o přearažení do tzv. posunu (strojvedoucí – posunovač), práci může navíc vykonávat jen díky tomu, že dodržuje „*velice přísnou životosprávu*“. Zdravotní stav žalobce se též s věkem zhoršuje, aktuálně se u něj začaly opět objevovat i bolesti zad.
4. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že při rozhodování vycházela z odborných závěrů lékařů lékařské posudkové služby a žalobou napadené rozhodnutí je dle jejího názoru věcně správné a zákonné, nicméně s ohledem na námitky žalobce navrhl, aby si soud vyžádal posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních.
5. Soud o žalobě uvážil následovně:
6. Podle § 26 zákona o důchodovém pojištění se za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pro účely tohoto zákona považuje zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než 1 rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než 1 rok. Podle § 38 zákona o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se
 - a) invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo
 - b) invalidním následkem pracovního úrazu.
7. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla
 - a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
 - b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,
 - c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
8. Podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění platí, že při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o

- 69 %, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.
9. Podle § 40 odst. 1, 2, 3 zákona o důchodové pojištění potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku a) do 20 let méně než jeden rok, b) od 20 let do 22 let jeden rok, c) od 22 let do 24 let dva roky, d) od 24 let do 26 let tři roky, e) od 26 let do 28 let čtyři roky a f) nad 28 let pět roků (odst. 1). Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity; u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění dva roky (odst. 2). Pro účely splnění podmínky potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se za dobu pojištění považuje též doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. a) a dále doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice, a to před dosažením 18 let věku, nejdříve však po ukončení povinné školní docházky, a po dosažení věku 18 let po dobu prvních 6 let tohoto studia. Ustanovení § 12 odst. 1 věty druhé platí zde přiměřeně (odst. 3).
10. Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou (důchod je podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem), a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Podle § 4 odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zák. č. 582/1991 Sb.“), posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny posoudit pokles pracovní schopnosti a zaujmout posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a zák. č. 582/1991 Sb.) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství.
11. Z důvodů shora popsanych soud ve věci provedl důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště v Hradci Králové (dále též „PK MPSV“ či „posudková komise“), ve smyslu § 4 odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb. Posudek byl vypracován dne 21. 3. 2024 a byl čten při jednání soudu dne 24. 5. 2024.
12. Z posudku PK MPSV soud zjistil, že v PK MPSV zasedal jako odborný lékař klinických oborů doc. MUDr. V. K., CSc., internista. PK MPSV vycházela při zpracování posudku ze zdravotní dokumentace žalobce zapůjčené od praktického lékaře

žalobce a z dalších odborných nálezů vyjmenovaných v posudku PK MPSV. Dále byl žalobce přešetřen při jednání PK MPSV.

13. PK MPSV tak zpracovala posudek v řádném složení (opak ostatně žalobce ani nenamítal). Posudková komise měla k dispozici kompletní posudkovou dokumentaci obsahující celou řadu odborných lékařských nálezů. PK MPSV tudíž měla dostatečné množství aktuálních podkladů k tomu, aby se objektivně vyjádřila k rozsahu a k intenzitě zdravotních postižení, jimiž žalobce ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí trpěl.
14. PK MPSV konstatovala, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti považuje PK MPSV z posudkově medicínského hlediska ulcerosní kolitidu s opakovaným operačním řešením s přetrvávajícími obtížemi. Zdravotní postižení je uvedeno v kapitole XI, odd. C, pol. 4 písmeno b) příl. k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti na 40 %. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla dle PK MPSV pracovní schopnost žalobce celkově o 40 %. Horní hranice procentního rozpětí byla PK MPSV zvolena vzhledem k funkčnímu postižení při základní diagnóze. S ohledem na další zdravotní postižení se zohledněním profese podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky PK MPSV zvýšila hodnotu o 10 % na celkových 50 %. Vznik invalidity - nadále od 1. 6. 2011 stupeň invalidity II. Na základě poznatků lékařské vědy, dynamiky vývoje zdravotního stavu a posudkově rozhodných skutečností nelze dle PK MPSV předpokládat zlepšení funkčních schopností (bez kontrolní lékařské prohlídky).
15. Zdravotní postižení dle PK MPSV neodpovídá (dle platných právních předpisů) III. stupni invalidity. Nejedná se o těžkou formu s komplikacemi střevními (abscesy, stenózy, píštěle), mimostřevními (kloubními, kožními, očními, hepatobiliárními, ledvinovými) a nutričními (malnutrice, metabolická osteopatie, anemie), s těžkým snížením celkové výkonnosti. Další zdravotní postižení nezpůsobují samostatně větší pokles pracovní schopnosti než rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
16. Žalobce neměl k posudku PK MPSV výhrady, žalovaná závěry PK MPSV taktéž akceptovala a nenavrhovala zpracování srovnávacího posudku. Za těchto okolností soud v tomto kontradiktorním řízení nemohl než uzavřít, že skutkový stav, který žalovaná vzala za základ napadeného rozhodnutí, ve světle závěrů PK MPSV (dle posudku PK MPSV je žalobce invalidní pro invaliditu druhého stupně od 1. 6. 2011) neobstojí (srov. § 3 správního řádu). Soud proto žalobou napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (výrok I). V dalším řízení bude žalovaná vycházet z toho, že zdravotní stav žalobce k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí odpovídal druhému stupni invalidity.
17. O náhradě nákladů řízení rozhodl (výrok II) soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. a procesně neúspěšné žalované uložil povinnost nahradit procesně úspěšnému žalobci náklady řízení tvořené

- a) odměnou advokáta za 3 úkony právní služby [převzetí a příprava zastoupení, písemné podání ve věci samé - žaloba, účast na jednání před soudem] dle § 7 bodu 3. ve spojení s § 9 odst. 2 vyhl. č. 177/1996 Sb. ve výši 3 000 Kč (3 x 1 000 Kč),
 - b) paušální náhradou hotových výdajů advokáta (dle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb.) spojených se 3 úkony právní služby (3 x 300 Kč),
 - c) náhradou cestovních výdajů advokáta (§ 13 odst. 1, 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb.) za cestu ze Svitav do Pardubic a zpět (140 km) osobním automobilem s průměrnou spotřebou pohonných hmot 4, 4 l BA na 100 km při ceně pohonné hmoty (dle vyhlášky č. 398/2023 Sb.) 38, 20 Kč/l a sazbě základní náhrady za používání silničních motorových vozidel 5,60 Kč/km, náhradou za promeškaný čas [cesta ze Svitav do Pardubic a zpět (140 km)] za 4 půlhodiny (120 min.) po 100 Kč (§ 14 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb.); cestovní náhrady a náhrada za promeškaný čas činí 1419 Kč (1019 + 400).
18. Celkem 5 319 Kč. Další porada žalobce s advokátem přesahující jednu hodinu nebyla doložena, nadto nebylo ani tvrzeno (a ani doloženo), jaké otázky vztahující se k projednávané věci byly na této další¹ poradě přes hodinu řešeny (srov. obdobně např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 9. 2015, č. j. 2 As 111/2015 – 42, bod 24).
19. Platební místo („k rukám zástupce žalobce“) bylo určeno v souladu s § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s., přiměřená lhůta k splnění povinnosti uložené výrokem II pak v souladu s § 160 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s 64 s. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

¹ Na tomto místě soud připomíná, že součástí úkonu převzetí a příprava zastoupení dle § 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb. je i první porada. První poradu s klientem nelze účtovat zvlášť, a to bez ohledu na délku této porady. To, že je první porada s klientem zahrnuta do přípravy zastoupení, plyne i ze znění § 11 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 177/1996 Sb., kde je jako další úkon uvedena „další“ porada s klientem přesahující jednu hodinu."

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 24. května 2024

Aleš Korejtko v. r.
samosoudce